

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V. Hajnal-utca 2.

hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 frt.

Félévre . . . . . 4 „

Negyedévre . . . . . 2 „

Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A gyilkos.

Az időnek mindig van egy bizonyos eszme-áramlata, a mely bizonyos egyéneket önkéntelen, meglehet öntudatlanul sodorja magával. Egy-egy kidobott jelszó nyomban divattá válik és az marad, míg csak annak képtelen nevetséges voltáról az eszme ellen feltornyosuló tények meg nem győznek.

Persze attól függ egynémely hóbortos jelszavak divatja, hogy ki dobta azokat az időnek magával sodró örvényébe. Ma nálunk, például, a főpapság a domináló elem. Az a főpapság, mely mélyen hallgatott, midőn a főrendiházban fülük hallatára Károlyi Pista gróf azt a Jehovát káromolta, a kinek neve ott ragyog azokon az oltárokon, a melyek előtt a Jehova káromlását agyonhallgató főpapok buzgón térdelve imádkozták, hogy »Miatyánk Isten«.

Most ezek a főpapok a domináló elem, ezek vindikálják maguknak nem csak a vallási, de az állami és társadalmi befolyás oroszlánrészét. Ezek adták ki pár hónapja a jelszót, hogy ebben a gazdaságilag válságos helyzetben, midőn a nép a mindennapi kenyér gondjaival küzdök, midőn új társadalmi problémákat vetett fölszínre a nyomor, a fenyegető krízis megoldására csak egy mód van, a vallás-erkölcsi nevelés.

Trefort miniszter nem csak bevette, de nyomban meg is erősítette ezt a jelszót s rendeletileg adta ki, hogy a vallást ezentúl hetenként nem egy, hanem két órán, s a hol eddig két órán tanították, kettő helyett négy órán kell tanítani.

Pedig hát ezeknek a jelszavakat puffogató méltóság és főtisztelendő főpapoknak kellene legjobban tudniok, mit tanított Krisztus, azt, hogy nem csak kenyérrel él az ember, de Isten ígéjével is, a mi megfordítva szintén áll, hogy nem elég az Isten ígéje, ha kenyér nincs hozzá.

Egyébiránt ezek a vallás-erkölcsi nevelés teoriák már voltak lapunkban elégszer méltatva. Hogy ma újból szőnyegre kerítjük, abban leli indokát, mert a mely elméleteket a papok által hirdetett egyetlen remédium, a vallás-erkölcsi nevelés frázis-kergető humbugja ellen, fölállítottunk, azt ma a gyakorlati élet véresen igazolja ellenük. Igazolja pedig oly lélekhaborító, mint megragadó borzalmas cselekedetben, mely nem csak jogot ad, de kötelességünké teszi, hogy egy kissé nyiltabban beszéljünk.

Igenis kötelességünké teszi, hogy kimondjuk mikép a vallás-erkölcsi nevelés szükségének a főpapság utján divattá vált jelszava hasonló az

Eugenia császárné által divatba hozott krinolinhoz, a mely arra való volt, hogy a hiu, tetszvágyó és kaczer császárnő terhességét eltakarja. A vallás-erkölcsi nevelés szüksége a papság szájából arra való, hogy e sokat ígérő frázis hintsen port az együgyűek szemébe s feledtesse azt az erkölcsi korrupciót, azt a tisztességet megvető cinizmust, a melyben az erkölcs-hirdető papok leledzenek.

A társadalmi bűnök meggátlására használ-e a vallás-erkölcsi nevelés? Nem! Ellenkezőleg: a papok ültetnek a társadalom földjébe olyan gyomokat, a melyek megmetyezik maguk körül a levegőt, elhintik a bűn magvát, táplálják az erkölcsi lazaságot s megteremtik azokat az enyém-tied közt különbséget tenni nem tudó s a közjólétet és társadalmi rendet fenyegető teoriákat.

Értjük a vallás tanai szerint nőtlenesgre kötelezett papságnak házasságát, bűnös viszonyát, könnyű erkölcsi gazdasszonyaikkal s az ezen viszonyból származó törvénytelen gyermekeket, a kiket kénytelen megtagadni és eltaszítani magától az apa, s a kiktől örül, hogy megszabadul az anya. Ezek a törvénytelen gyermekek, a kik születésükkel már bizonyos társadalmon kívüli helyzetet hoznak magukkal, harczba állanak az őket kebléből kirekesztő társadalommal. Felnőnek és lesznek malkontens elemekké, a kik tulajdont, jogot, igazságot, közrendet megtámadnak, s a kik ellen az azokat létrehozó főpapság a társadalom érdekében a vallás-erkölcsi neveléssel akar köszönni.

Bűn hozta létre ezeknek az életét, bűnben fogamzattak, s a bűn burjánzik föl nyomukban. Ezeknek nem használ a vallás-erkölcsi nevelés, de azt kívánjuk, hogy a papok, mikor az ilyen nevelés vizét prédikálják, ne igyák az erkölcs-telenség elmámorító borát.

Balantics Imre a harisbazárbeli kettős rabló-gyilkosság léleknélküli fenevadja ilyen papi vad-házasság bűnben fogant, bűnös gyümölcse volt. Ez az emberi álcázatu hiéna a társadalom biztonságát kegyetlen vértettel támadta meg. Pedig vallás-erkölcsi nevelésben részesült, mert apja egy kanonok gondoskodik róla, a piaristáknál tanult, azok bennlakó konviktusa volt. Nos, hol van ennél a tigrisnél a vallás-erkölcsi nevelés nyoma? meggyilkol egy ártatlan kisdedit, midőn egyik véres áldozatának utolsó halálhörgését hallja, s az irgalomért esedező kisdedit végvonoglásai mellett mossa meg vértől piros kezeit és vértől megfestett gyilkoló eszközét!

Vallás-erkölcsi nevelés nyomai — kérdem, — hol vagytok? Pap volt az apja, pap volt a tanítója, pap volt a nevelője, pap volt a támogatója,

pap juttatta 8000 forint örökséghez, mely az amugy is laza erkölcsünek megadta a kegyelemdőfést.

Hát még mit tehet és mit tesz a többi, s a kit erkölcsi és valláshirdető pap apja megtagad s az utcára dób ki, hogy szeméjtjévé, salakjává legyen a társadalomnak, a melynek aztán örökös ellensége marad, míg a börtön ártalmatlanná nem teszi.

Ne szóval, tettel hirdessék a papok az erkölcsöt és vallást, ne Treforttól kívánják a vallás-erkölcsi nevelést, de ők járjanak elő jó példával, sőt ne sértsenek se vallást, se erkölcsöt, hogy az emberiség ne dogmákból, nem üres és semmit-érő teoriákból, de megdönthetetlen példákból tanuljon.

Mert nem elég a szemet lesütni, elpirulni, napokat sóhajtani egy-egy szép színházi primadonna merész szabásu ruháin, kecses mozdulatain, kétértelmű szavain. Nem elég azért meginterpellálni a minisztert a megsértett közerkölcsök nevében, s az interpelláció után vagy még az előtt, a felizgatott fántázia szülte vágyakat kielégítendő, titokban a bordélyházba menni bujálkodni.

Nem, ez humbug, ez farizeusi képmutató hazugság! Nem kell elmenni olyszzerű jeleneteket élvezni a népszínházba, nem kell gazdasszonyokat tartani, nem kell azokkal bűnvirágokat nemzeni, a kik Isten embertől elhagyatva a társadalom rémeivé, a jogrend felforgatóivá, tolvajokká, gyilkosokká és börtönlakóivá lesznek.

Hanem kell élni igaz erkölcsökben, vallásban és isteni félelemben, és a saját példájuk, nem pedig Trefort által taníttatni a vallás-erkölcsi nevelést. Mert e nélkül humbug az a felszínre került jelszó, üres frázis, komikus teoria, a melyet a megcsalhatatlan élet kikaczag, bűnpalástoló czéger, terhességet fedő krinolin divatja.

—i.

A szegedi zsidó hitközség kérvénye.

A szegedi zsidó hitközség kérvényt intézett a magyar képviselőházhoz. E kérvényben a nevezett hitközség azon kérelmét terjeszti elő, miszerint »a

főrendiház ujjászervezéséről szóló törvényjavaslatban a magyarországi zsidó felekezet képviseltetésének elvi kifejezése és annak törvénybe ígátása elhatározottassék, és hogy a majdan szervezendő magyar zsidó egyház hivatott képviselője részére ez állásánál fogva ülési és szavazati jog biztosittatik a magyar országgyűlés főrendiházában.«

A szegedi zsidó hitközség ezen lépése örökké emlékezetes leendő felekezetünk történetében. Emlékezetes, mert első volt, a mely az általános felekezeti közöny közepette, férfias önérettel lépett ki azon tényezők sorába, melyek hazánk politikai és társadalmi viszonyainak alakulására befolyást gyakorolni hivatva vannak. Magáról a kérvényről, annak tartalmáról nem szólnak. A ki annak higgadt és a valódi hazafiság által sugallt előadását teljességben méltányolni akarja, annak azt el kell olvasni. Nincs abban egy felesleges szó sem, egyenesen és határozottan beszél, mint mindenki, a kinek joga van követelni. Nekünk okunk van a szegedi zsidó hitközség eme kérvényének örvendeni, mert tudjuk, hogy e kérvény, hatás nélkül el nem hangozhat. De örvendünk a szegedi zsidó hitközség határozott fellépésének, mert abban lapunk küzdelmeinek egyik nagy sikerét látjuk. Mi folytonosan hangoztattuk azokat az elveket, mik a jelzett kérvény kiindulási pontját képezik, és midőn egy oly tekintélyes hitközség, mint a milyen a szegedi a kezdeményezést kezébe veszi, akkor az magában véve is elég garancia arra, hogy végre célhoz jutunk.

Midőn a magyar-zsidó hitközségek elnökeit kérjük, hogy a szegedi hitközség kérvényéhez járulni hazafias kötelességüknek tartásák, nem mulaszthatjuk el egyuttal elismerésünket kifejezni azoknak a férfiaknak, kik e kérvény értelmi szerzői, főleg pedig a szegedi hitközség derék elnökének dr. R o s a Izsó urnak, ki most újabb bizonyítékot adott arról, hogy ügyes és tapintatos keze felekezeti ügyeink rendezése körül nagy szolgálatokat tenni van hivatva.

A következőkben közöljük a szegedi hitközség említett kérvényét, mely szószerint így hangzik:

»A magyar országgyűlés mélyen tisztelt képviselőházához Budapestén.

TÁRCZA.

Bécsi levél.

— Az Egyenlőség eredeti tárczája. —

Bécs, ápril 9.

Az északi vasut kérdése még most is foglalkoztatja a politizáló közönséget. Önök csak kevés figyelmet szenteltek ez ügynek; pedig bezzeg nagyon sok tanulságot lehetett belőle vonni. Egy éjjel alatt antiszemitából — zsidó lett és megfordítva, a szerint, a hogy az északi vasut államosítása mellett vagy ellene szavazott az ember. Az antiszemiták kiadták a jelszót, hogy az államasítás elleni szavazás zsidó érdekek elősegítésével azonos és »zsidó bérenczek«, a »zsidó hatalom rabszolgájának« hirtették mindazokat, a kik bármi okból is a kormány előterjesztését támogatták. Így esett, hogy az ismeretes ultramontán G r e u t e r szintén »a zsidó érdek uszályhordozó barátjának« lett kikiáltva, mert a kormány javaslatára szavazni merészkedett. Schönerer, Lueger és Pattai ez osztrák antiszemita mákvirágok mindent elkövettek, hogy önző céljaikat elérjék. Kiabáltak, — a mint töb-

bektől hallám csupán azért, hogy bizonyos oldalról, — pénzzel tömjék be szájukat, és midőn ez nem történt, fokozott dühvel garázdálkodtak. Ez alkalommal egybíránt eléggé kitűnt, mily óriási különbség van a bécsi és budapesti antiszemiták között. Önöknél a törvényhozás majdnem minden egyes aktusára az antiszemitizmus sűti rá bélyegét, vagy is magyarán mondva: az antiszemiták dominálnak minden társadalmi és politikai kérdés parlamenti megvitatásánál. A házassági törvényt, a főrendiházi reform törvényjavaslatot ők buktatták meg és ugyancsak az antiszemitizmus szelleme vonul végig a híres „kompromisszumon“ is. Nálunk ellenben nem engednek semminemű befolyást a szélsőségek eme lármásainak. Pedig ha a két kormány nyilatkozatait tekintenénk csupán, azt kellene hinnünk, hogy ellenkezőleg áll a dolog. És honnan van az, hogy az antiszemitizmus Bécsben még mindig nem képez számbavehető faktort? Hát ez bizony csak onnan van, hogy itt a kormány kevesebbet beszél és többet c s e l e k s z i k. T a a f e és P r a z á k ajkairól a parlamentben még nem hangzottak olyan ékes szavak az antiszemitizmus ellen, mint Tisza Kálmán miniszterelnök ur szájából, és még is mily óriási különbség C i s és T r a u s között! Nálunk, ha zsidó hivatalra pá-

K é r e l m e

a . . . . i zsidó hitközségnek a főrendiház ujjszervezéséről szóló törvényjavaslatban a magyarországi zsidó felekezet képviseltetésének elvi kifejezése és annak törvénybe igtatásáért, hogy a majdan szervezendő magyar zsidó egyház hivatott képviselője részére, ez állásánál fogva ülési és szavazati jog biztosítatik a magyar országgyűlés főrendiházában.

M é l y e n t i s z t e l t k é p v i s e l ő h á z

A főrendiház ujjszervezéséről szóló törvényjavaslat, azon eredeti szerkezetében, melyben azt a tisztelt képviselőház elfogadta volt, Magyarország többi egyházai mellett a zsidó felekezetnek is képviselést kívánt biztosítani az országgyűlés felsőházában, egy a korona által kinevezendő hitfőnök személyében.

Hálával és megnyugvással fogadtuk a t. képviselőház ez intézkedését, mert kifejezve láttuk benne a zsidó felekezet minden kétségen fölül álló teljes egyenjogúsítását, úgy, a mint azt értelmezte az 1867-iki törvényhozás, mely a zsidók polgári és politikai egyenjogúsítása mellett a zsidó vallás külön receptióját csak azért nem igatatta törvénybe, mert ez a vallásszabadság fönne hirdett elve által és az akkor uralkodott jogforgalmak szerint fölülhaladott dolognak tekintetett.

Hogy pedig a főrendiház ujjszervezéséről szóló törvényjavaslatban a zsidó felekezet képviselést a t. képviselőház még is a többi felekezetétől eltérőleg, egy hitfőnök kinevezésének alakjában célozta megoldani, annak természetes okát fölaltuk abban, hogy a magyar-zsidó felekezet országos egyházi szervezettel nem bírván, azt az országgyűlés felsőházában ez idő szerint csak kinevezett egyén képviselhetné.

Messzebb menő következtetést vont a magyarországi zsidó felekezet jelenlegi egyházi szervezetelelenségéből a méltóságos főrendiház hármass bizottsága és utóbb a plenuma is. A méltóságos főrendiház már egyenesen elejtette a t. képviselőház törvényjavaslatának ide vágó rendelkezését s ezzel a magyarországi zsidó felekezet felsőházi képviseltetését. Elejtette pedig azon indokolással, hogy e felekezetnek nincsenek, miként a többi felekezetnek, oly országosan elősmert előljáróik, kik azt a főrendiházban képviselni jogosulva lennének.

Készséggel elismerjük, hogy a méltóságos főren-

diházi képviselőház, nem kérdik, mit fognak a kinevezéshez szólni az antiszemiták, hanem egyszerűen kinevezik, ha máskülönbén érdemes az állásra. A sajtó sem garázdálkodik oly szemérmetlenül és a legcsekélyebb igaztást konfiskációval büntetnek. Ez és több hasonló intézkedés akadályozza meg nálunk a közönség megmételvezését. . . .

A Stieglitz Rachel esetéről nagyon sokat beszéltek e napokban az osztrák fővárosban. Az ügy megérdemli, hogy a közvélemény alaposan foglalozzék vele, mert oly képet tár elénk, mely szomorúan illusztrálja azokat az üzelmeket, melyeket a kolostor zárt falai mögött elkövetnek.

A kolostort úgy tünteti fel ez eset, mint államot az államban, más törvényekkel, más erkölcsössel, más életrenddel és más hatalmi eszközökkel. A tizenkilenczedik század világossága nem hatott e falak közzé, a hol még most is középkori setétség honol. A régi rablóvárakat lerombolta az idő, de a kolostorok sötét szellemi erősebbek az időnél.

háza emez álláspontja a tényleges helyzetnek megfelel és az érvényben lévő közjog szempontjából alaki kifogás alá nem eshetik. A magyarországi zsidó felekezet, sajnos, ez időszert csakugyan nem bír oly országos egyházi szervezettel, melyből kifolyólag az egész magyar-zsidó felekezet egyházi vagy világi előljáróit megjelölni lehetne, és így érteni tudjuk azt, hogy a mélyen tisztelt képviselőháznak e kérdésben hozott határozata a méltóságos főrendiház ellenzésével találkozott. Azonban a törvény előtti felekezeti egyenlőség elvének alapján, az adott körülmények közt is csak úgy maradt volna a méltóságos főrendiház következetes, ha egész nyíltsággal kimondja vala egyuttal, hogy a magyar-zsidó felekezetet e formai akadály nem létében épp oly képviselési jog illeti a főrendiházban, mint Magyarország többi bevett felekezeteit, melyek meglevő szervezetük keretében küldenek a főrendiházba képviselőket.

És ha e jog kifejezésének semmi egyéb célja nem volna is, minthogy a magyar-zsidó felekezet egyházi szervezetének végmegoldását siettesse, ez a körülmény magában véve is eléggé indokolná annak szükségességét, mert a magyarországi zsidó felekezet, mint olyan, csak a szervezett egyház keretében oldhatja meg teljesen, öntudatosan és rendszeresen a haza iránti föladatait.

Az egyenlőség szent elvén nyugvó álláspontra helyezkedve, ezek után két kijelentésre érezzük magunkat kötelezve. Először a hála kijelentésére a mélyen tisztelt képviselőház iránt, mely a még nem szervezett magyar-zsidó egyháznak is képviselést óhajtott biztosítani a főrendiházban, kétségkívül azon nemes intencziótól vezérelve, miszerint elenyésztesse azokat a sérelmeket, melyek az utolsó évek alatt, fájdalom, oly bőven jutottak ki felekezetünknek a méltatlan meghurczoltatás, üldöztetés és zaklatás minden alakjában. Másodszer azon hitnek kijelentésére, hogy a méltóságos főrendiház, — a mint mást föl nem tehetünk, — őszinte és igaz volt irányunkban akkor, mikor a magyar-zsidó felekezet képviseltetését egyháznak szervezésének föltételéhez kötötte, hogy tehát a méltóságos főrendiek, hozott határozatuk indokolásához következetesen, ez alakilag jogosult föltétel mellett készséggel adnak majdan helyet soraikban a magyar-zsidó felekezet hivatott képviselőjének, annyival inkább, mert a magyar-zsidó felekezet nemcsak a törvény rideg szabályai szerint, de őszinte hazafias törekvéseinél fogva is méltán igényt tarthat arra, hogy a szívesen vállalt kötelezettségek mellett a jogokban is osztozzék más felekezetekkel.

Elsorolt indokaink alapján, hivatkozva a nemzet képviselétének annyiszor tanusított szabadelvűségére, igazságszeretetére és méltányosságára, egész alázattal kérjük a mélyen tisztelt képviselőházat:

Miszerint a főrendiház ujjszervezéséről szóló, újabb tárgyalás végett e tisztelt képviselőház előtt fekvő törvényjavaslatban a magyarországi zsidó felekezet képviseltetésének elvét kifejezni, és a mennyiben a mélyen tisztelt képviselőház által e kérdésben hozott határozat törvényerőre emelhető nem volna, a méltóságos főrendiház által törölt szakasz helyébe oly rendelkezést méltóztassék beigtatni, hogy a majdan szervezendő magyar-zsidó egyház hivatott képviselője részére, ez állásánál fogva ülési és szavazati jog biztosítatik a magyar országgyűlés főrendiházában.

Kiváló tisztelettel: . . . . 1885. évi . . . .

A mélyen tisztelt képviselőháznak alázatos szolgálai:

A . . . . zsidó hitközség nevében . . . . elnök.

E kérvény egyébiránt már is megtette hatását. A huszonegyes bizottság ülésében Tisza Lajos gróf hivatkozott rá, mint olyan nyilatkozatra, mely a magyar zsidóság közhangulatának ad kifejezést. A beszéd, melyet Tisza Kálmán miniszterelnök az 5-ik §. d) pontja fölötti vitában tartott, szintén a szegedi hitközség által kifejtett elveket vette kiindulási pontul, midőn határozottan kijelenté, hogy a zsidók a főrendiházban képviselve lesznek, még akkor is, ha a képviselőház elfogadja a főrendek által tett változásokat. A miniszterelnök urnak ezen kijelentése, bár elég garancia arra, hogy a magyar kormány a jogegyenlőség elveit érvényesíteni akarja a főrendek oppozíciója ellenében is, még is bizonyos tekintetben hiányos.

Hiányos abban, hogy teljesen elhallgatja azt, a mire első sorban súlyt kellene fektetnie, t. i., hogy a magyar-zsidó felekezet egyházi ügyei minél hamarabb rendeztessenek, és hogy azon ellenvetés tárgytalanná váljék, melyet most hangoztatnak. Miután azonban megvagyunk győződve, hogy a miniszterelnök a magyar-zsidóság igazságos követelményei iránt érzékkel bír, reméljük, hogy a törvényjavaslatnak a képviselőházban való tárgyalása alkalmával ez iránt is határozott ígéretet teszen.

Nem zárhatjuk be e sorokat a nélkül, hogy elismerésünkket ki ne fejezzük azon férfiaknak, kik a huszonegyes bizottság ülésében a zsidóságnak a főrendiházban való képviseltetése mellett szót emeltek. Felemlítjük e férfiak közt első sorban az unitáriusok püspökét Ferencz József urat, a ki emelkedett beszédet mondott a jogegyenlőség elve érdekében, de hálával emlékezünk meg különösen Szontagh Pál képviselő ur igazi szabad-elvüségétől átszellemült beszédéről is, a melyben oly melegen pártfogolta a magyar zsidóságot.

Itt közöljük e beszédek rövid kivonatát:

Tisza K. a javaslatot jeleg alakjában is határozottan javításnak tartja; javításnak tartja különösen azt, hogy a főrendiház a reform után egy ismeretlen tényezőből ismert faktorrá lesz. Lehet, hogy a főrendiház új alakjában ellenséges lesz a kormány iránt, de mindenesetre ismert tényező lesz és eddig kiszámíthatatlansága megszűnik. Javítás továbbá az indigenák kimaradása, mert nem lehet kicsinyelni azt, hogy eddigelé, a ház tagjainak jelenlegi száma mellett, 120—180 indigena szavazhatott volna, a minek veszedelmes voltát, azt hiszi, bizonyos körülményekre nézve, nem kell külön kiszíneznie. Javítás továbbá cenzus behozatala is. Távol minden olygarchikus hajlandóságtól, ő a született törvényhozót teljes vagyontalanság mellett nem tudja képzelni. Ha valaki, ő becsüli nagyra azt az arisztokratát, a ki születését nem nézve, munkára adja magát s ha kell, hivatalban, de ha máshol nem lehet, — mert erre is volt példa, — mint házmester keresi meg kenyérét, de azt hiszi, hogy a született törvényhozó fogalom kizárja azt, hogy az ilyen anyagi viszonyok között élők e jogukat gyakorolhassák. Egy további javítás az, hogy az egyházi képviselőket kiterjesztetett azon felekezetekre is, a melyek régen elismertettek, de a főrendiházban jelen nem voltak. Csak sajnálja, hogy a főrendek törölték a javaslat amaz intézkedését, mely az izraelitáknak is biztosította egy előjárójuk részvételét a főrendiházban. Kijelenti, hogy a javaslat eme szakaszának megváltoztatásához nem

járult s az eredeti szöveg megtartását a főrendiház plenumában is indítványozta. De még is azt hiszi, hogy ha a javaslat törvényerőre emelkedését óhajtjuk, e részben is módosítások változatlan elfogadását kell óhajtani.

Jókai Mór: Ha az a kérdés, ideálja-e a mostani törvényjavaslat; egészen más feleletet ad rá, mint arra, maradjon-e a mostani főrendiház meg jelen alakjában. Vannak a mostani főrendiháznak oly tagjai is, a kik a királyi regalissal kezükben oly szédelgést üztek a külföldön, hogy ennek egész családok existenciái estek áldozatul. Ez így tovább nem maradhat. A képviselőháznak nincs módja tabula rasat csinálni a mostani főrendiházzal; a mostani kedvező stádiumot és hangulatot egy második kísérlettel nem fognak elérni. A kormány eredeti javaslatában a kinevezéseknél tekintettel akart lenni a kimaradó felsőházi tagokra; ezeket most maguk a mágnások fogják megválasztani, tehát semmi nagy elvi változtatás nem forog fenn. Szóló is sajnálja az izraelita tag kihagyását, mert az a szék nem a rabbinus, hanem a vallásegyenlőség széke volt; de ennek az lesz a következtése, hogy jövőre igyekezni fogunk a vallásegyenlőséget törvénybe iktatni; de e miatt a felsőházat semmi szín alatt nem szabad megtagyni mostani állapotában.

Tisza Lajos gróf elnök bejelenti a szegedi izraelita hitközség kérvényét az iránt, hogy az izraelita felekezet képviselője elvileg kimondassék a törvényben.

Szontagh Pál osztja Jókai ama nézetét, hogy ez nem a zsidó pap, hanem a felekezeti egyenlőség kérdése s kéri legalább e pontban a főrendi módosítás mellőzését.

Szilágyi Dezső ismétli, a mit már általánosságban mondott, hogy semmi főrendi módosításhoz nem járul.

Tisza Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy e pont iránt nem vállalt obligot, de kénytelen kijelenteni, hogy ez a pont a főrendiházban ma nem vihető keresztül, a kinevezettek közt azonban bármennyire le van szállítva a számuk, határozottan kijelenti, hogy képviselve lesznek az izraeliták.

Láng Lajos nagyon ohajtotta volna ez elv fenntartását, de minthogy nem vihető keresztül a főrendiházban, nem akarja ezért az eddigi eredményeket kockáztatni. Ohajtja azonban, hogy felvétessék a jelentésbe a miniszterelnök nyilatkozata s az, hogy a bizottságban általános helyesléssel találkozott.

Jókai Mór utal arra, hogy némely eszmék forcsirozása magának az ügynek nem válik javára. 1825-ben Nagy Pál a polgári és munkás osztály sorsának javítása mellett emelt szót. A válasz az első táblán ez volt: »Non stultisset«. Arra az időre is emlékezik szóló, midőn Komáromban heves disputa folyt a fölött, vajjon protestáns embert bevegynék-e a kaszinóba. Ötven évvel ezelőtt Esztergomban még hajdunak sem vették föl a protestáns embert. Senki annyira nem rajongott, mint szóló, a vallásegyenlőségért, s az elnyomott zsidóság ügyében senki annyit nem deklamált, mint ő, de bevallja, hogy ha most forcsirozzuk ezt, legtöbbet ártunk magának az illető felekezetnek. De az elvet magát fenn kell tartani, miért is hozzájárul Láng indítványához.

T e l e s z k y a képviselőház eredeti szövegének visszaállítását hozza javaslatba.

F e r e n c z József meggyőződése e kérdésben eltér a főrendekétől is csak azért, hogy a törvény megalkotását ne kockáztassa, járulhat hozzá a módosításhoz.

Ünnepi szónoklat

Tisztelt szerkesztő ur!

Az épen lefolyt husvétii ünnepen derék hitszónokunk Friedlieber Ignác, nagyszerű apologetikus hazafias szónoklatot tartott, melyre nézve csak kár, hogy keresztények, kivált antiszemiták és ezek közt kiválóképpen **K á r o l y i** Pista gróf is nem hallották azt. Talán még is módosítanak módorukat zsidó hazánkfiaival szemben ezen beszéd hallatára.

Miután szónok beszéde első részében a zsidók szabadságszeretetről elmélkedett általánosságban, egyebek közt mondván: Ez volt éltető eleme az izraeliták szívóságának, azon tudat, hogy hajdanában kiszabadultak őseik elnyomóik hatalma alól, és ezen tudatnak folytón folyvást való ébrentartása sziveikben, adta meg lelkeknek ama kitartást, mely megóvta elődeinket az elcsüggedéstől a zivataros században, és élesztette a szabadságszeretet szikráját keblökben, hogy az el ne aludják. Áttért ezután a zsidók többi tulajdonságainak esetelésére, melyek együtt jártak annak szabadságszeretetével, és melyek tulajdonát képezik a zsidó népnek mind e mai napig, habár a látszat gyakran nem épen mellettük szól.

Vonatkozással az Énekek énekének azon versére: Barna vagyok ugyan, de még is kellemes. . . le se néztek barna külszínem miatt, mert csak a nap süttött meg oly annyira, midőn testvéreim, a többi nemzetek szőlőit kelle őriznem, mialatt saját szőlőmet el kellett hanyagolnom, sorra megczáfolta szónok mindazon szemrehányásokat, melyekkel ellenségeink illetnek minket. Visszautasította azon szemrehányást, hogy irtóznánk a nehéz munkától, és hogy nem szeretnénk földmiveléssel foglalkozni, tehát nem képeznénk productiv elemet, hanem csak a kész termékeket szeretnők közvetíteni és a pénz-tőke után jövedelmező kamatüzlet könnyű foglalkozására áhítóznánk, kimutatván, hogy a zsidók, habár csak kény-szerüségből vetették magukat a más felekezetbeliek által fitymált és így elhanyagolt, de azért nem kevésbé fontos kereskedés különböző ágaira, azt még is oly virágzásra hozták, és azzal nemzetközi és nemzetgazdasági tekintetben oly nagyfontosságú, hézagpótló szerepet töltöttek be, melyre csak büszkeséggel utalhatnak.

Visszautasította továbbá azon szemrehányást, mintha küllön nemzetet képeznénk, nem asszimilálódnánk, nem olvadnánk egybe a magyar nemzettel azon találó czáfolattal, hogy minden, a mit részünkről ez irányban tett lépésnek épen azok állják utját, kik minket az említett váddal illetnek; hogy a törvényben kimondott jog-egyenlőséget gyakorlatban épen azok nem engedik érvényre juttatni.

Azt lobbantjátok szemre, — így folytatja továbbá panaszait szónok, — hogy szolgálai természetűek vagyunk, meghunyászkodunk a hatalom előtt, hogy képtelenek volnánk függetlenségre, önálló férfias vélemény nyilvánítására stb., de azt feleditek, mennyi időn át részesítettetek elnyomatásban, mily mértékben szoktattatok meg velem a szolgálai természetet! — Szolgák voltunk hosszú ideig, az igaz, de most hála az égnek, szabadok vagyunk és kiálljuk a versenyt bárkivel hazafias erények gyakorlásában!

Áttérvén azon ráfogásokra, melyekkel a Talmudot

illetik, miszerint az türelmetlen tanokat tartalmazna vagy gyűlöletet parancsolna más hitűek ellenében, azon tényre utal szónok, miszerint ezen ráfogások nagyobb részt rosszakaratu ferdítéseken vagy legalább téves félreértésen alapulnak, és a mennyiben tényleg előfordulnának is, azok csak egy eltűnt korszaknak, a sanyaru üldöztetések és iszonyu nyomorgatások szülte kifakadásoknak tekintendők, épen úgy, mint a magyar irodalom, mely szintén mutat arra példát az 50-es évek elején a »kutya német« vagy a Bach-rendszer elleni kifakadásaiban. És vajjon meg lehet-e tiltani a féregnek, hogy ne görbüljön, ha tapossák?

Mai nap azonban, midőn egy jogállam polgárai vagyunk mi is, midőn az alkotmány sánczain belől nekünk is jutott egy kis hely, az említett kifakadásoknak nemcsak érvényük, de még értelmük sincsen!

Miután még a hirhedt vérvád ostoba rágalomára is reflektált néhány szóval, arra utalván, hogy az efféle alaptalan vádaskodással csak hazánk jólétének és reputációjának ártanak a vádaskodók, a mennyiben a tehetséges és szorgalmas zsidó elemnek a nemzet zömébe való beolvadásának processzusát késleltetik, és így a zsidókban lappangó tekintélyes szellemi tőke parlagon megkötve tartatik; azon fohással végezte szónoklatát, vajha belátnák ezt népünk v a l a m e n n y i vezetői, és nem használnák fel többé tehetségeket arra, hogy vizsályt támaszsanak egy országban élő és egymásra utalt népfajok közt.

Vajha megtérnének népünk ámitói és jobb meggyőződésnek engednének tért, hogy felhagyván a nép legvadabb szenvedélyeinek felkorbácsolásával, azt inkább békére, egyetértésre intenék, hogy egymást értve, boldogítva, vállvetve fáradozzunk mindannyian hazánk felvirágzásán. Ne szolgáljon ezentul a beszéd, az irás és szóllás tehetsége egyenletlenség szítására polgártársak között, intsen az inkább békére, egyetértésre, és ez fogja meggyógyítani számtalan társadalmi sebből vérző szeretett hazánkat!

U n g v á r, 1885. ápr. 8.

Közli:

Márványi Jakab,
nyugalm. lovasfőhadnagy.

Dr. Kohut Sándor bucsuja.

N a g y v á r a d, 1885. ápr. 7.

A mai nap örökké emlékezetes marad a nagyvárad-i izr. hitközség történetében, mert ma vett bucsut tőle országszerte ismeretes tudós lelkésze, kit a new-yorki izr. hitközség választott papjává. Bucsuszavának meghallgatására egybegyűlt a város minden rendű és rangu lakosa, hogy megegyszer hallhassa lélekemelő szónoklatát. Zsuffolva volt a tágas templomnak minden zuga; talán csak egyszer, távozó hitszónokunk fogadtatása alkalmával láttunk együtt annyi népet. Valóban, ha van lélekemelő ünnepély, ha van szívet-lelket mélyen megható ünnepélyes jelenet: úgy dr. Kohut Sándornak bucsuja egyike ezek legszebbikének. Amint a szónok fellépett a szószékre, mindenki át volt hatva a pillanat jelentősége által. A tiszteletet parancsoló megjelenés és a meghatottságtól sápadt arcz első pillanatra mindenkinek eszébe juttatá utolsó három hónapi borzasztó lelki küzdelmeit, melyek amiatt tépték, hogy el kell hagynia hazáját. És mégis megtette! Ne kutassuk az okot, hogy miért, elmondja azt ékesszólóan maga a szónok.

Ha figyelembe vesszük eddigi papi pályáját, nagyon sajtáságos sorsa van. Amint a theológiát elvégezte Boroszlóban, hivatását egy külföldi városkában kezdte meg. Itt haladásra akarta buzdítani hivatottait — és reformernek tartották. De nem maradhatott itt főképen azért, mert haza vonzotta őt szíve. Eljött tehát haza, Székesfehérvárra. Itt nyolcz évi tapasztalat után belátta, hogy a haladók és a maradók közötti vizsály nem lehet talaj a haladás számára. Most Pécsre vetette őt sorsa, de itt sem

maradhatott nyolcz évnél tovább, mindamellet, hogy a »szeretet tüze« környezte őt itt, amit Pécsnek dicséretére említék fel. Eljött tehát hozzánk Nagyváradra nagy reményekkel, mert azt hitte, hogy bolygásában nyugpontot fog találni. És ismét, mint annyiszor, most is csalódott! Amint eddig mindig távol volt attól, amit mindennütt keresett, úgy most sem találta fel — a valódi missziót. Azt akarta itt mindig, hogy a két község (a harmadik végkimerülés folytán beolvadt a kettőbe) egyesüljön, de miután az ellentétek oly élesek, hogy hitközségünk egyik legkitünőbb tagja, Steiner Lipot szavaival szólva »tűz és víz nem egyesülhetnek«: missziót itt nem láthatott.

A hitközségnek a jövőre vonatkozólag adott utasításai és tanácsai után a szónok bucsút vesz mindenkéltől hazájától. Könnyes szemmel mondja el végszavait a hazához és nem maradt szem szárazon az egybegyült közönségben. Fájdalmasan kiált föl: »Ápoltál, de nem fogsz betakarni«, és mély bánatában vigasztalódik azzal, hogy »csak teste válik meg a hazától, lelke itt marad«. Édes lesz majd elgondolkoznia hazája sorsa felett, mondja tovább, — ha gyermekeinek ajkairól mindig fülebe fog csengeni a zengzetes magyar nyelv. Ismeri ő nagyon jól e községet, tudja, hogy a hazaszeretet szent tüze élénken lobog oltorán, és ez megnyugtatja őt majd a távolban is. Ezen kívül csak egy támpont van, melyet nyugvó pontnak talált nagy elhatározásában: a nagy száműzött sorsa, ki távol hazájától már évtizedek óta kíséri figyelemmel hazája sorsát. Ha ez nem jut eszébe, talán nem is tudta volna magát elhatározni.

Majd elbucszuk a templomtól, honnan hó imát küldött fel, majd a szószéktől, melyről mindig a vallás tanait és a hazaszeretet szent ígét hirdette. És itt működésének egyik legszebb és bennünket örökre lekötelező érdemét lehetetlen elhallgatnunk. Dr. Kohut az, a ki a magyar nyelvet megkedveltette a hitközség azon idősebb tagjaival is, a kik az előtt szivesebben hallották a német nyelvet. És viszont dicséret illeti a hitközség ezen tagjait, mert szivesen lemondtak az idegen német nyelvről Kohut gyönyörű magyar nyelvéért. Szerettük volna, ha gaz rágalmozóink itt lettek és hallották volna a szónok imáját, hogy a szószékről többé a magyar nyelven kívül más nyelvet ne halljunk; viszont a hallgatóság minden egyes tagjának arczáról leolvashatták volna, hogyan mondja rá mindenik magában az »Amen«-t.

Szívélyesen bucsuzik el a hitközségtől, annak minden egyes tagjától, megköszönve őszinte szereterét. Megköszöni végül ama figyelmet, hogy nagy tudományos művének készítésében nem háborgatták. Csak a körülménynek köszönheti azt, hogy három év alatt itt többet szentelhetett muzsájának, mint azelőtt hat év alatt, és azt hálával is fogja megörökíteni nagy munkájában. Végül bucsút vesz a város főispánjától, az alispántól, a polgármestertől, minden egyházi és világi hatóságtól és intézettől.

A beszéd hatása rendkívüli volt. Nem volt a hallgatóság között egy sem, a ki a legmélyebben meg nem lett volna hatva, és az egész városban nem lehetett másról hallani, mint e bucsubeszédről. Engedje meg derék hitszónokunk, hogy e beszéd hatása alatt mi is mondjunk egy utolsó „Isten hozád“-ot. Fáj nagyon fáj nekünk is a bucsu attól a kedves tanítótól és barátától, a kit rövid ittléte alatt megtanultunk úgy szeretni, úgy tisztelni. Ha sok gyötrelmet okozott neki nagy elhatározása, úgy nekünk bizonyára nagyobb sebet hagy szívünkön az, hogy őt, kit úgy megszoktunk, nélkülöznünk kell. Egy kívánságunk van nekünk csak, hogy szerencsésen kelljen át az Oczeánon kedves, forrón szeretett családjával, és ha ott tul az Oczeánon megtelepedett, legyen megelégedett és boldog örökre.

Stern József.

Előfizetési felhívás!

Azon tisztelt előfizetőket, kiknek előfizetésük lejárt, tisztelettel kérjük, előfizetésüket mielőbb megújítani, hogy a lap szétküldése iránt tájékozva legyünk.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve	8	frt.
Félévre	4	,
Negyedévre	2	,

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (V. ker., Hajnal-utca 2. sz. küldendők.)

A kiadóhivatal.

HIREK.

— A pesti izr. hitközség válaszmánya e hó 9-én tartott ülésében tárgyalta a szegedi izr. hitközség körlevelét, melyben az országgyűléshez (a zsidófelekezethez a felsőházban való képviseltetése ügyében) beadott kérvényéhez való csatlakozásra szólítja fel az ország többi zsidó hitközségeit. A helybeli izr. hitközség válaszmánya a szegedi kérvényhez való csatlakozást a maga részéről nem találta pártolhatónak. Egyhangulag hozott határozata indokolásában különösen azt a körülményt emeli ki, hogy a képviselőház többsége úgy, mint maga a kormány a törvényjavaslat benyújtása, illetőleg tárgyalása folytán a zsidó felekezethez a felsőházban való képviseltetését úgy is melegen felkarolták, és a képviselőháznak a törvényjavaslatra vonatkozó pontjáról tartott tanácskozása alkalmával a zsidóság ebbeli jogát az illető pont elfogadása által ünnepélyesen elismerték. Kiemeli továbbá az indokolás, hogy a törvényhozási tárgyalás mai stádiumában a szegedi folyamodvány gyakorlatilag alig lehet már célhoz vezető. Minthogy azonban ez ügy tárgyalása alkalmával, a zsidó felekezet országos szervezetének hiánya ismét szóba került, a hitközség válaszmánya megragadja ez alkalmat arra, hogy az előjáróságot arra utasítsa, miszerint a kormányhoz kellő időben kérvényt intézzen arra nézve, hogy a zsidófelekezet országos szervezete az 1868-iki kongresszusból felterjesztett javaslatok alapján törvényes szentesítést nyerjen és életbe léptessék.

--- A szegedi izr. hitközség előjárósága által a főrendiházi reformjavaslat d) pontjára vonatkozólag beadott kérvény célja iránt a testvérhitközségek tájékoztatása végett újabb kinyilatkoztatja, miszerint a kérvénynek célja oda irányult, hogy a magyarországi zsidófelekezethez, mint olyannak e kérdésben elfoglalt álláspontja egyrészt és a felekezet egyenjogúsága elve másrészt, minden kétértelműséget kizáró módon törvényhozásilag kifejezésre jusson. Kijelenti továbbá a szegedi hitközség, hogy a korona kegyéből kinevezendő zsidó vallású főrendiházi tag a maga felekezetének képviselésére sem hivatva, sem jogosítva nincs, s miután a jogosult felekezeti képviselőt megoldottnak nem tekinthető, a testvérhitközségek a szegedi kérvényhez való csatlakozásra hivatnak föl. A szegedi izr. hitközség eme újabb kijelentése válasz gyanánt tekintendő a 21-es bizottságnak e héten tartott ülésében felhozottakra. Helyesen felfogva a felekezeti képviselés, a jogegyenlőség elve szerinti értelmét, nyíltan kimondja, hogy a korona kegyéből kinevezett zsidó felekezeti főrendi tag a zsidó felekezeti képviselőt sem jogosítva, sem hivatva nincs, és ragaszkodik a kérvényben kifejtett követelményhez. A szegedi izr. hitközség eme újabb felszólalása szükséges volt annál is inkább, mert újabb bizonyítékot szolgáltat a magyar-zsidóságnak a jogegyenlőség elvéhez való hű ragaszkodásának, de más-

részt azért is, hogy azon feltevést, mintha a kérvényben kifejtetteknek g y a k o r l a t i értékük nem volna, alaposan megczáfolja. Nézetünk szerint a szegedi kérvénynek az ügy mai stádiumában is van g y a k o r l a t i értéke, és azért ismételve kérjük a testvérhitközségek előljáróit, hogy az említett kérvényhez minél számosabban csatlakozzanak.

— **Gyalázat.** A mit az antiszemita sajtó elkövet, az már túlhalad mindent. Az irodalmi tisztesség legprimitívebb követelményeit is lábbal tiporja. Hogy rágalmaz, hazudik, ferdit és becsületben gázol, azt az antiszemitizmus irodalmi fattyuhajtásaitól rég megszoktuk; de hogy a piaci légy undok tolakodásával lépten-nyomon ráoktroálja magát a közönség közönyére, olyan jelenség, melynek szemérmertlensége csak e héten ragadta bámulatra a járókelőket. Az új antiszemita napilap ugyanis látván, hogy a tisztességes újságírás eszközeivel célhoz nem juthat, előfizetőket lépre nem vezethet, oly plakátumokat ragasztatott az utcásarkokra, melyek botrányos tartalma a rendőrség általi konfiskálást kellett volna maga után vonni, mert annyi szemérmert sértő pimaszsággal magyar hirlap a közönség elé lépni eddig még nem merészelt. Két káftános zsidót ábrázol a plakát, az egyik a „Magyar Lap“ előfizetési felhívását tartja kezében, a másik pedig lábával rugdalózik. Ez a plakát policzajelleges képeivel legjobban jellemzi azt a tábor, a melynek ez a rongy a zászlaja. Se tapintat, se intelligencia, se komolyság, szóval nincs ott semmi, a mivel egy pártnak rendelkeznie kellene. És a milyen a párt, olyan a közönye. Eleinte azt híresztelték, hogy miután a »Függetlenség«-et komolyan venni nem lehet, majd csinálnak ők komoly antiszemita lapot. Meg is csinálták, de csakhamar kitűnt, hogy az egyik tizenkilencz, a másik egy huján husz. A különbség a két lap közt csak az, hogy egy napon a »Magyar Lap« kiollózza a „Függetlenség“ kosonériáit, a másik napon meg a „Magyar Lap“ a »Függetlenség« szennyét találja olvasói elé. Hogy meddig fogják ezt folytatni? Arra csak az adhatna biztos választ, a ki a tömeg butaságát megmérni tudná.

— **Dr. Justus. S i m o n y i** Iván országgyűlési képviselő és a »Grenbote« pozsonyi szerkesztője dr. Justusra hivatkozott, valahányszor bamba olvasóinak valami nagyot akart fülleníteni a zsidók „gonoszságáról“. Nemrég e lapokban már szellőztettük ennek a derék urnak viselt dolgait és utaltunk arra is, hogy Simonyi, Istóczy szóval minden írástudó antiszemita dr. Justust tekintette a bölcsesség kutforrásának, ugyanazt a dr. Justust, a ki nem is doktor, hanem közönséges svindler, a kit a rendőrség sikkasztás, csalás és kettős házasság czímen országszerte köröztetett. Most ujabban kisült, hogy ez dr. Justus irodalmi tolvajlásokat is vitt véghez, még pedig 1880-ban szóról szóra leírván a rabbi Wallerstein Ab. »Sehár Zion« című művét, hogy azt a saját szelleme termékének adja ki. De nemcsak hogy számos plagiumokat, hanem okmányhamiállításokat is követett el. Hamisította az őt rabbiságra kvalifikáló okiratot, hogy otromba rágalmai a buta antiszemiták közt annál több hívőre találjanak. Az antiszemiták, kik dr. Justus leálczázása által egyik irodalmi oszlopukat elvesztették, azzal vigasztalják magukat, hogy van elég gazember a világon és e sok közül majd csak akad megint, a ki írni és plagizálni fog az antiszemitizmus nagyobb dicsőségére.

— **Győrről** írták nekünk: Veszprémmegyei születésű **W e i s Adolf**, ki jelenleg a berlini rabbiképző-intézet hallgatója, az imént letolyt husvétii ünnepek alatt magyar és német beszédet tartott templomunkban. Mind a két beszéd, de különösen a magyar, mely ugy szerkesztetere, mint beltartalmára nézve sima, kerekded és jó zamatos volt, nagy tetszésben részesült. A fiatal rabbi-

jelölt, ki egy év mulva fejezi be tanulmányait, ugy hazafias érzülete, mint szép törekvésénél fogva, kiváló helyet érdemel lelkes magyar hitszónokaink diszes sorában. Sch.

— **Stieglitz Rachel**, a szerencsétlen leányról, a kit Eberhard krakkói barát által elcsábított és később az ottani kolostorba zárt, még most is e kolostor fogolya. A vizsgálat azonban erélyesen folyik és nincs kétség, hogy a szerzetes botrányos üzelmeiről a lepel nemsokára leesik. A páter egyre nyilatkozik a lengyel lapokban, hogy ő ártatlan, és hogy a leányt a saját kérelme folytán tartják a kolostorban, de azért a világért sem engednék idegennel beszélni, sőt a hatóságok elől is rejtetgetik a leányt, és hol ide, hol oda viszik titokban, csakhogy hollétét ki ne tudják.

— **A magyarországi központi Fröbel-nőegylet** folyó évi április hó 12-én a fővárosi »Vigadó« nagytermében nagy gyermekünnepélyt rendez intézeti gyermekeivel, melyben az egylet intézeteibe nem járó gyermekek is részt vehetnek és minden 7 éven alóli gyermek ajándékban részesül. Kezdeté 4 órakor.

H I R D E T É S E K.

A kereskedő közönség figyelmébe!

Tőzsdei megbízásokat

jutányosan, gyorsan és pontosan eszközünk, csupán egyszerű provisio felszámítása mellett, mert irodahelyiségünk a tőzsde lehető közelében lévén, a megbízásokat közvetlen magunk (nem ügynök által) visszük keresztül, mérsékelt fedezet mellett.

Előlegek

értékpapírokra minden magasságban jutányos kamat mellett adatnak.

Szepesi és Petrich

bank- és váltóüzlet

Budapest, Dorottya-utca 14-ik szám.

(Régi Lloyd épület.)

V á l a s z

az antiszemitáknak.

Argusnak nagy hatást keltett
röpirata

az Egyenlőség kiadóhivatalában kapható.

Ara 20 kr.

Hirdetések.

Felhívás

a jövő, vagyis május hóban megjelenő

TOLLRAJZOK

ezimű munka előfizetésére.

E munka, mely zsidó-magyar tudósok, írók, hitrokonok és kiválóbb hitközségi elnökök szereplését külön külön essaykben ismertetni fogja, az irodalom egyik legrokonszenvesebb alakjának ellenes tollából ered.

A munka ára 50 kr.

Előfizethető

az „Egyenlőség” kiadóhivatalában.